

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

247190

การใช้สำนักหอสมุดแห่งชาติเพื่อการทำวิทยานิพนธ์

วนัสสุภา คิซบบุตร

วิทยานิพนธ์เสนอต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหง
เป็นส่วนหนึ่งของภาควิชาศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์)
ปีการศึกษา 2553

600255910

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

247190

การใช้สำนักหอสมุดแห่งชาติเพื่อการทำวิทยานิพนธ์

วนัสสุดา ดิษยบุตร

วิทยานิพนธ์เสนอต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหง
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์)

ปีการศึกษา 2553

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง

THE USE OF THE NATIONAL LIBRARY
FOR THE WRITING OF THESES

WANASSUDA DISYABUTRA

A THESIS PRESENTED TO RAMKHAMHAENG UNIVERSITY
IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ART
(LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE)

2010

COPYRIGHTED BY RAMKHAMHAENG UNIVERSITY

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การใช้สำนักหอสมุดแห่งชาติเพื่อการทำวิทยานิพนธ์

ชื่อผู้เขียน นางสาวนัสสุดา ดิษยบุตร

สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

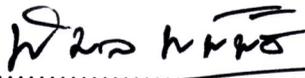
คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประภาส พาวินันท์ ประธานกรรมการ

รองศาสตราจารย์ ดร. พิมลพรรณ เรพเพอร์

รองศาสตราจารย์ชัยเลิศ ปริสุทธุกุล

มหาวิทยาลัยรามคำแหงอนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิมล พุพิพิช)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(นางพุทธชาด เผ่นไผ่น)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประภาส พาวินันท์)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. พิมลพรรณ เรพเพอร์)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ชัยเลิศ ปริสุทธุกุล)

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การใช้สำนักหอสมุดแห่งชาติเพื่อการทำวิทยานิพนธ์
ชื่อผู้เขียน นางสาวนัสสุดา คิชยบุตร
ชื่อปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
ปีการศึกษา 2553

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประภาส พาวินันท์ ประธานกรรมการ
2. รองศาสตราจารย์ ดร. พิมลพรรณ เรพเพอร์
3. รองศาสตราจารย์ชัยเลิศ ปริสุทธกุล

247190

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาสภาพการใช้บริการสำนักหอสมุดแห่งชาติเพื่อการทำวิทยานิพนธ์ (2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการใช้สำนักหอสมุดแห่งชาติเพื่อการทำวิทยานิพนธ์ (3) เพื่อเปรียบเทียบการใช้สำนักหอสมุดแห่งชาติเพื่อการทำวิทยานิพนธ์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ใช้สำนักหอสมุดแห่งชาติเพื่อการทำวิทยานิพนธ์ จำนวน 302 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t -test ค่า F -test และ ANOVA

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่ใช้วิธีการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศโดยการค้นจากฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ (OPAC) รองลงมาคือ สอบถามบรรณารักษ์/เจ้าหน้าที่ และอ่านจากป้ายประกาศที่ติดตามห้อง มีการใช้ห้องวิทยานิพนธ์และงานวิจัยมากที่สุด ปริมาณการใช้ทรัพยากรสารสนเทศประเภทสื่อสิ่งพิมพ์มากกว่าสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ประเภทของสื่อสิ่งพิมพ์ที่ใช้ในระดับมาก ได้แก่ วิทยานิพนธ์และงานวิจัย หนังสือทั่วไปภาษาไทย

2. ปัญหาและอุปสรรคจากการใช้บริการสำนักหอสมุดแห่งชาติเพื่อการทำวิทยานิพนธ์ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัญหาด้านทรัพยากรสารสนเทศ ได้แก่ ทรัพยากรสารสนเทศมีจำนวนน้อยและล้าสมัย และทรัพยากรสารสนเทศที่ต้องการไม่มี รองลงมาคือปัญหาด้านการสืบค้นสารสนเทศ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับสืบค้นมีจำนวนน้อย ไม่พบหนังสือตามที่สืบค้นจากระบบ ปัญหาด้านสถานที่และสภาพแวดล้อม ได้แก่ ไม่มีสถานที่บริการอาหารและ เครื่องดื่ม สถานที่จอดรถมีน้อย และห้องน้ำสกปรก ปัญหาด้านบุคลากรและการให้บริการ ได้แก่ บรรณารักษ์/เจ้าหน้าที่ที่ให้บริการมีจำนวนน้อย และระยะเวลาในการให้บริการน้อยเกินไป

3. เปรียบเทียบการใช้บริการ ปัญหาและอุปสรรคในการใช้สำนักหอสมุดแห่งชาติเพื่อการทำวิทยานิพนธ์ พบว่า ผู้ใช้บริการที่มีเพศแตกต่างกันมีสภาพการใช้บริการโดยรวม แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีเพียง 1 ด้าน คือ ด้านสื่อสิ่งพิมพ์ ที่มีสภาพการใช้บริการสำนักหอสมุดแห่งชาติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปัญหาและอุปสรรคในการใช้บริการสำนักหอสมุดแห่งชาติไม่แตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน ผู้ใช้บริการที่มีกลุ่มอายุต่างกันมีสภาพการใช้บริการสำนักหอสมุดแห่งชาติไม่แตกต่างกันและมีสภาพปัญหาและอุปสรรคในการใช้บริการโดยรวมไม่แตกต่างกัน ผู้ใช้บริการที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีสภาพการใช้บริการโดยรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มี 2 ด้าน คือ ด้านห้องบริการ และด้านสื่อสิ่งพิมพ์ที่แตกต่างกัน ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการใช้บริการสำนักหอสมุดแห่งชาติไม่แตกต่างกัน ทั้งโดยรวมและรายด้าน

F-test, and one-way analysis of variance (ANOVA) were techniques also employed by the researcher.

Findings are as follows:

1. In respect to information resources, most users used the Online Public Access Catalog (OPAC) for retrieval of information resources. Next, in descending order, were querying librarians or other library personnel and reading information notices posted in each room. The theses and research room was the facility most frequently used for retrieval of information resources. In respect to the types of information resources used, print media were more frequently used than were electronic media. The types of printed media most frequently used were theses and research investigations, general books in Thai, and synopses and abstracts.

2. Problems in and obstacles to using the services of the National Library for thesis writing in an overall picture were at a moderate level. The aspect with the highest mean was the problem of information resources, *viz.*, small quantity of available information resources, outdated information resources, and necessary information resources being unavailable. Next, in descending order, was the problem of information retrieval. In this case, the item with the highest mean concerned the small number of computers that can be used for information retrieval; and then, the problem of not being able to locate books using the retrieval system provided. Concerning problems of location and environment, users found that there were no facilities for providing food and drinks. There was a paucity of parking space and

restrooms were dirty. As for personnel and service provision problems, it was found that the number of librarians providing services was small and they spent little time in providing services.

3. In drawing comparisons between those who made use of services and encountered problems and obstacles in using the National Library for thesis writing, it was determined that users differing in gender exhibited concomitant differences in the conditions of using the service in an overall picture. When considered in each aspect, it was found that in only one aspect—printed media—were differences found in the conditions of use of the services provided by the National Library at the statistically significant level of .05. There were no differences in an overall picture and in regard to each aspect concerning problems and obstacles in the use of the services of the National Library. Users who differed in age did not exhibit parallel differences in the conditions of use of the National Library and they exhibited no differences in an overall picture in their problems and obstacles in the use of services. Users who differed in educational level displayed corresponding differences in an overall picture in the conditions of service use. When considered in each aspect, it was found that there were two aspects—restrooms and printed media—for which there were concomitant differences. However, in respect to problems in and obstacles to service use at the National Library, there were no corresponding differences found in an overall picture and in each aspect.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาของคณะกรรมการที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ ประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประภาส พาวินันท์ ประธานกรรมการ
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. พิมลพรรณ เรพเพอร์ รองศาสตราจารย์ชัยเลิศ
ปรีสุทธรกุล กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
นางพุทธชาด แผ่น โผน บรรณารักษ์เชี่ยวชาญ ที่กรุณาให้ข้อคิดเห็นและคำแนะนำใน
การแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ พร้อมเสนอแนะแนวทางในการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วง

ขอขอบคุณ คุณจันทนา หล่อวิทยา คุณกนกอร ศักดาเดช และคุณชาลินี
ดวงวิเชียร ที่ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา และขอขอบคุณผู้ตอบ
แบบสอบถามทุกท่านที่กรุณาเสียสละเวลาให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการศึกษาครั้งนี้

ท้ายสุด ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณ คุณพ่อคนย์ ดิษยบุตร คุณแม่ลักษณา ดิษยบุตร
ผู้มีพระคุณ ส่งเสริมและให้กำลังใจกับผู้วิจัยจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ลุล่วงด้วยดี

วันสสุดา ดิษยบุตร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(4)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(6)
กิตติกรรมประกาศ.....	(9)
สารบัญตาราง	(12)
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
สมมติฐานของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
หอสมุดแห่งชาติ.....	7
สำนักหอสมุดแห่งชาติ.....	13
การใช้สารสนเทศ.....	31
วิทยานิพนธ์.....	40
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	44
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	55
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	55
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	56
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	58
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	58

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	59
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	60
ตอนที่ 2 สภาพการใช้สำนักหอสมุดแห่งชาติของผู้ใช้บริการเพื่อ การทำวิทยานิพนธ์.....	63
ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการใช้บริการสำนักหอสมุดแห่งชาติ ...	69
ตอนที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐาน.....	74
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	82
สรุปผลการวิจัย.....	83
อภิปรายผลการวิจัย.....	86
ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย	88
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	89
ภาคผนวก	
ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	91
บรรณานุกรม	100
ประวัติผู้เขียน	106

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ขณะที่ศึกษา และสถาบันที่ศึกษา.....	61
2 จำนวนและร้อยละการใช้บริการสำนักหอสมุดแห่งชาติเพื่อการทำ วิทยานิพนธ์.....	63
3 จำนวนและร้อยละวัน เวลาที่มาใช้บริการสำนักหอสมุดแห่งชาติแห่งชาติ เพื่อการทำวิทยานิพนธ์.....	63
4 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการใช้สำนักหอสมุด แห่งชาติของผู้ใช้บริการเพื่อการทำวิทยานิพนธ์ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน.....	64
5 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิธีการค้นหาสารสนเทศในสำนัก หอสมุดแห่งชาติเพื่อการทำวิทยานิพนธ์.....	65
6 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการเข้าใช้ห้องบริการในสำนัก หอสมุดแห่งชาติเพื่อการทำวิทยานิพนธ์.....	66
7 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ในสำนักหอ- สมุดแห่งชาติเพื่อการทำวิทยานิพนธ์.....	67
8 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในสำนัก หอสมุดแห่งชาติเพื่อการทำวิทยานิพนธ์.....	68
9 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัญหาและอุปสรรคในภาพรวม ทั้ง 4 ด้าน.....	69
10 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัญหาและอุปสรรคในด้าน การสืบค้น.....	70
11 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัญหาและอุปสรรคในด้าน ทรัพยากรสารสนเทศ.....	71

ตาราง	หน้า
12 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัญหาและอุปสรรคในด้าน บุคลากรและการให้บริการ	72
13 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัญหาและอุปสรรคในด้าน สถานที่และสภาพแวดล้อม.....	73
14 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการให้บริการสำนักหอสมุดแห่งชาติของผู้ใช้ บริการที่มีเพศแตกต่างกัน.....	74
15 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการให้บริการสำนักหอสมุดแห่งชาติของผู้ใช้ บริการที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน	75
16 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างสภาพการให้บริการสำนักหอสมุด แห่งชาติของผู้ใช้บริการในรายด้านและด้านรวม กับกลุ่มอายุ.....	76
17 แสดงการเปรียบเทียบสภาพปัญหาและอุปสรรคในการให้บริการสำนัก หอสมุดแห่งชาติของผู้ใช้บริการที่มีเพศแตกต่างกัน	77
18 แสดงการเปรียบเทียบสภาพปัญหาและอุปสรรคในการให้บริการสำนัก หอสมุดแห่งชาติของผู้ใช้บริการที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน	78
19 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างสภาพปัญหาและอุปสรรคในการใช้ บริการสำนักหอสมุดแห่งชาติของผู้ใช้บริการรายด้านและด้านรวม กับกลุ่ม อายุ.....	79
20 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างกลุ่มอายุกับสภาพปัญหาและ อุปสรรคในการให้บริการสำนักหอสมุดแห่งชาติด้านการสืบค้นสารสนเทศ	80
21 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างกลุ่มอายุกับสภาพปัญหาและ อุปสรรคในการให้บริการสำนักหอสมุดแห่งชาติด้านบุคลากรและการให้ บริการ	80